Heide vertelt **nummer: 113** **27 februari 2022**

Reactie in verband met Heide vertelt… nr 110

Over de foto van het monument "ter herinnering van de ontmijners…

De beschrijving door Karel Van den Berg over de beschieting van de munitietrein is juist. Ik heb de vernielde treinwagons en de verspreide munitie in het weiland naast de spoorlijn zien liggen. Volgens hetgeen ik gehoord heb zou er ook nog een gedode Duitse soldaat naast de trein gelegen hebben. De Duitsers zouden hier tussen nog landmijnen gelegd hebben. Na het binnenkomen van de Canadezen werd de spoorweg vlug hersteld, maar de vernielde wagons en de munitie hebben er nog maanden gelegen. Er bestonden groepen ontmijners , die alles zorgvuldig verwijderd hebben,

zoals onder andere de wrakstukken van het treinstel. De obussen werden ordelijk op stapels gelegd. Zij hebben misschien wel meer dan één jaar in die weide gelegen. Maar opeens kwam er een eentalige Franse ontmijnersgroep bestaande uit een zestal soldaten. De vrachtwagen, waarmee ze de obussen wilden vervoeren, stond naar mijn mening op de weg, waar er vroeger nog een onbewaakte overweg was. De ontmijners droegen de obussen met zes tot acht stuks in hun armen en volgens het verhaal stonden zij nog op scherp. De tweede of derde man struikelde en de obussen ontploften. De andere soldaten liet ook hun obussen vallen en alles ging de lucht in. Vijf soldaten waren vreselijk gekwetst en overleden; Eén overleefde en na een lange revalidatie heeft hij een schets gemaakt van de plaats van het ongeval, maar volgens mij klopt dit niet. Niemand wist de juiste plek aan te wijzen, waar het ongeval gebeurd was. Mijn inziens gebeurde dit een tweehonderdtal meter ten noorden van de Turfvaart. De bestuurder van de vrachtwagen was niet gekwetst en kende de plaats van het ongeval niet. Omdat deze plek moeilijk te bereiken was, heeft men het monument ter nagedachtenis van de overleden ontmijners, vooraan in de weg geplaatst. Er waren geen getuigen meer. De ontploffing gebeurde in de weide naast de spoorweg tussen de spoorweg en de hoofdweg naar de "Wildert" en "Essen". Mijn herinneringen dateren van voor 1950.

(bijdrage van Louis Verpraet, Heidestatiestraat, foto van de ravage na de ontploffing van de trein))

In 1933 reden er in Heide "Kleine" en "Gewone" treinen?

Heide kreeg een stopplaats in januari 1897 (station kwam er in 1911) maar Lijn 12 werd al op 26 juni 1854 in gebruik genomen. En toen was er nog geen stopplaats voorzien in Heide en had Lijn 12 haltes in Esschen, Calmpthout, Cappellen en Eeckeren. Omdat de trein ook in Heide stopte vanaf 1897 werd de vooruitgang van de wijk nog grotendeels toegeschreven aan deze treinhalte, gelegen op de verbindingsweg tussen 'de weg naar Putte' en de weg 'naar Cappellen'. Tientallen huizen, hotels cafés, winkels....werden gebouwd in de buurt van de nieuwe stopplaats, straten werden langs beide zijden van het spoor aangelegd. Het was de start van een groeiende en volwaardige gemeenschap in Heide. De bareelwachter zorgde voor de veiligheid, hij bediende de schuifbareel aan de overweg en woonde in het wachthuis. Voorheen maakte weinig bewoners uit Kapellenbos en Heide gebruik van de spoorlijn. Een enkeling verplaatste zich eerst te voet of per fiets 5 km verder

naar Kapellen of naar het station van Kalmthout en stapte daar op de trein richting Antwerpen. De stopplaats in Heide bracht ook voor hen de stad dichterbij. Uit een vroegere dienstrege-ling van 1858 moest je in Calmpthout opstappen voor een treinrit van “ongeveer” één uur, met daarin inbegrepen twee stopplaatsen Cappellen en Eeckeren. Maar toen ik een dienst-regeling uit 1933 had gevonden, viel mij toch wel direct iets op: men maakt een verschil tussen “Kleine treinen” en “Gewone treinen”, maar een trein is toch maar een trein....We kunnen uitrekenen dat de rit Calmphout - Antwerpen Centraal in 1933 per gewone trein 47 minuten duurde en de rit per kleine trein 33 minuten duurde. De trein stopte toen in Heide, Cappellen (station was er van 1854) en station Eeckeren (station was er van 1882). Het tijdperk van de stoommachines begon aan belang in te boeten met de ontwikkeling van treinen die reden op dieseltractie.

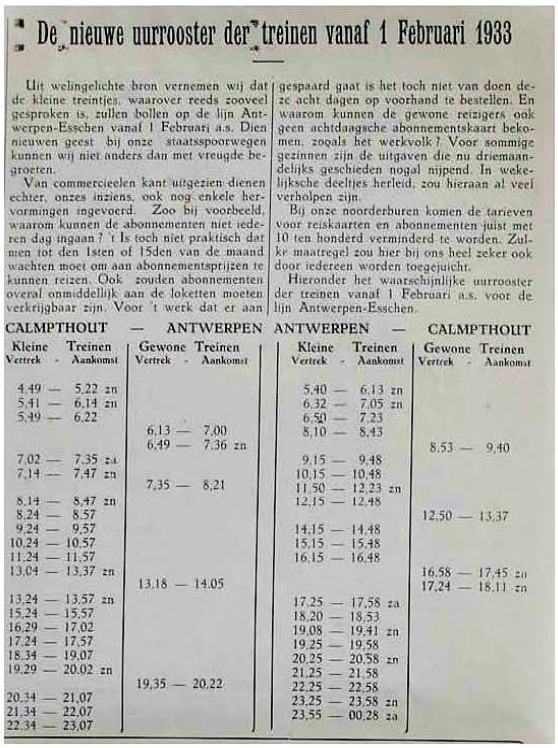

De nieuwe uurrooster der treinen vanaf 1 Februari 1933

Uit welingelichte bron vernemen wij dat de kleine treintjes, waarover reeds zooveel gesproken is, zullen bollen op de lijn Antwerpen-Esschen vanaf 1 Februarj a.s. Dien nieuwen geest bij onze staatsspoorwegen kunnen wij niet anders dan met vreugde begroeten.

Van commercieelen kant uitgezien dienen echter, onzes inziens, ook nog enkele hervormingen ingevoerd. Zoo bij voorbeeld, waarom kunnen de abonnementen niet iederen dag ingaan? 't Is toch niet praktisch dat men tot den 1sten of 15den van de maand wachten moet om aan abonnementsprijzen te kunnen reizen. Ook zouden abonnementen overal onmiddellijk aan de loketten moeten verkrijgbaar zijn. Voor 't werk dat er aan gespaard gaat is het toch niet van doen deze acht dagen op voorhand te bestellen. En waarom kunnen de gewone reizigers ook geen achtdaagsche abonnementskaart bekomen, zoojals het werkvolk? Voor sommige gezinnen zijn de uitgaven die nu driemaandelijks geschieden nogal nijpend. In wekelijksche deeltjes herleid, zou hieraan al veel verholpen zijn.

Bij onze noorderburen komen de tarieven voor reiskaarten en abonnementen juist met 10 ten honderd verminderd te worden. Zulke maatregel zou hier bij ons heel zeker ook door iedereen worden toegejuicht.

Hieronder het waarschijnlijke uurrooster der treinen vanaf 1 Februari a.s. voor de lijn Antwerpen-Esschen.

CALMPTHOUT — ANTWERPEN		ANTWERPEN — CALMPTHOUT	
Kleine Treinen Vertrek - Aankomst	Gewone Treinen Vertrek - Aankomst	Kleine Treinen Vertrek - Aankomst	Gewone Treinen Vertrek - Aankomst
4.49 — 5.22 zn		5.40 — 6.13 zn	
5.41 — 6.14 zn		6.32 — 7.05 zn	
5.49 — 6.22		6.50 — 7.23	
	6.13 — 7.00	8.10 — 8.43	
	6.49 — 7.36 zn		8.53 — 9.40
7.02 — 7.35 za		9.15 — 9.48	
7.14 — 7.47 zn		10.15 — 10.48	
	7.35 — 8.21	11.50 — 12.23 zn	
8.14 — 8.47 zn		12.15 — 12.48	
8.24 — 8.57			12.50 — 13.37
9.24 — 9.57		14.15 — 14.48	
10.24 — 10.57		15.15 — 15.48	
11.24 — 11.57		16.15 — 16.48	
13.04 — 13.37 zn			16.58 — 17.45 zn
	13.18 — 14.05		17.24 — 18.11 zn
13.24 — 13.57 zn		17.25 — 17.58 za	
15.24 — 15.57		18.20 — 18.53	
16.29 — 17.02		19.08 — 19.41 zn	
17.24 — 17.57		19.25 — 19.58	
18.34 — 19.07		20.25 — 20.58 zn	
19.29 — 20.02 zn		21.25 — 21.58	
	19.35 — 20.22	22.25 — 22.58	
20.34 — 21.07		23.25 — 23.58 zn	
21.34 — 22.07		23.55 — 00.28 za	
22.34 — 23.07			

Deze treinen reden sneller (85 km/u) en hun lengte was veel korter. Het was één motorstel reeks 600. Er waren maar 120 plaatsen, waarvan 20 zitplaatsen in klasse I en 77 zitplaatsen in klasse II met dan nog 43 staanplaatsen. *(Uurrooster uit “Ons Calmpthout” 18 dec 1932 n°15).*

Het is vanaf de nieuwe dienstregeling van 1 februari 1933 dat deze motorstellen werden ingezet op lijn 12 en deze kregen de naam “Kleine treintjes”. Bij deze “Nieuwen uurrooster der treinen” werd dan ook met veel lof geschreven:

“Uit welingelichte bron vernemen wij dat de kleine treintjes, waarover reeds zoveel gesproken is, zullen bollen op de lijn Antwerpen-Eeschen vanaf 1 Februari a.s. Dien nieuwen geest bij onze staatsspoorwegen kunnen wij niet anders dan met vreugde begroeten”.(*Uit ons Calmphout 18.12.1932*).

De “Gewone” treinen daarentegen waren deze die getrokken werden door een stoomlocomotief (begin jaren 1930 meestal een type 61) met hieraan gekoppeld een lange sleep personenrijtuigen. Deze locs hadden ook een langere optrektijd nodig en reden niet zo snel. Als je nu met de IC trein van Heide naar Antwerpen spoort dan doe je er 23 minuten over met drie tussenhaltes. Dus die “Kleine treintjes” waren vroeger toch ook al snelle duiveltjes! De halte in Wildert kwam er in 1881

(bijdrage van Paul Witters met foto’s van “Kleine trein of dieselmotorwagen T600” en het Station Heide met vertrekkensklaar stoomloc type 61)

Van Kareltje tot Karel (vervolg)

Het kiekenkot wordt bewoonbaar gemaakt, ik schat dat het zo'n 3,5 op 5 meter is met ernaast door een open deurgat, waar de roest van de kiekens stond, nog een plaatsje voor juist twee bedden. Er werd een kacheltje in geplaatst, een tafel, wat stoelen, een kast; waarschijnlijk allemaal gekregen van familie en kennissen. In het ene bed va en moe en in het andere de kinderen. We zijn met vier en onze Gaston, de kleinste, ligt vanachter dwars in het bed. Maar omdat er altijd wel ene of een paar op de Heuvel vertoeven is dat groot genoeg. Grootva en nonkel Jef krijgen een kamer bij buurman Piet van Meel en slapen daar. Naast de deur die in de zijgevel staat timmerden de groten nog een luifeltje, waar wat hout en van alle materiaal stond. Daar leefden wij tussen al die puinhopen, die echter stilaan werden opgeruimd, dikwijls met hulp van nonkels en neven. Bij grootva op den Heuvel hadden de Duitsers een paard achtergelaten, toen hij hoorde dat het onze verbrand was, heeft hij dat paard naar ons gebracht. Wij met de kinderen waren toen op de Heuvel en ik heb het nog mee weggebracht. Op nen avond lopen ik en grootva van den Heuvel over 't straat

als plots een Duitse handgranaat voor onze voeten op de stenen klabattert, we schrikken, maar tegelijk komt buurman Ward (nvdr Warre Jacobs) van achter de haag: "niet bang zijn", lacht hij, "er zit gene poeier meer in dat ding!". Ja, zulke grapjes vonden wel plaats, maar het was toch verschieten. Overal lag er van alle achtergelaten materiaal, ook munitie, en ook lagen er hier en daar een soort staafjes. Ze geleken het best op potloden, als je er een vuurtje aan bracht begonnen ze te branden, en als je er dan je voet opzette, schoten ze met kracht weg. Gevaarlijke dingen, en er zijn daar ook ongelukken mee gebeurd. Zo ook een kozijn van ons, Louis Willemen. Hij steekt een handvol van die dingen in het vuur van een wasmachine, een enorme vlam en vele brandwonden zijn het gevolg. We zijn hem nog gaan bezoeken in 't gasthuis (nu heet dat kliniek). De eerste dagen na de bevrijding zijn we op de Heuvel, maar na een paar dagen ben ik toch weer thuis in ons kiekenkot. Op ne morgen zegt vader: "we zouden eens moeten gaan kijken naar onze kalveren bij Van Kerkhoven, op 't Sterbos in Wuustwezel, daar huurt onze va een wei." Ik mag mee en we gaan te voet op pad: vader, nonkel Jef, nonkel Frans en ik. We zijn aan de eerste bocht in de Foxemaatstraat, als we plots in de lucht een vreemd gebrom horen. Het is zeer mistig en we kunnen niets zien. Het gebrom wordt steeds sterker, de groten krijgen schrik en we springen met zen allen in de sloot en gaan liggen. Er staan daar legervoertuigen op de wei en naast de kant, en ook soldaten springen in de sloot. Het lawaai komt over ons, maar dan verwijdert het zich stilaan, tot we niets meer horen. Wat is dat geweest? Een vliegtuig met die dikke mist? Dat kan moeilijk, nadien weten we het wel: we hebben onze eerste vliegende bom gehoord, ook V1 bommen genoemd, en zo kunnen we weer een nieuw hoofdstuk aan het oorlogsgebeuren toevoegen: de tijd van de V1 en ook nog de V2. Maar eerst de kalveren. We gaan verder langs Witgoor, daar rijdt een legercamion ons voorbij, en juist voorbij ons valt een heleboel zowat van alles uit de camion, ook een paar bruine platte schoenen. Nonkel Frans springt er naartoe en verbergt de schoenen achter zijn rug, de camion stopt, rijdt achteruit, en een paar soldaten gooien alles terug op de camion, maar de schoenen blijven bij ons. Hij geeft ze aan vader, "die zullen jullie nog goed kunnen gebruiken", zegt hij. Een paar jaar later, als ik groot genoeg was, heb ik ze nog veel gedragen om te gaan shotten met vrienden. Ik droeg ze veel tegen men goesting dat wel, maar in die tijd werd niet naar je goesting gevraagd. We gaan verder en aan een grote wei lopen een groep kalveren, vader bekijkt ze eens goed en roept: "maar dat zijn de onze!" ze waren al een eindje op weg naar huis. Ze liepen waarschijnlijk in kudde langs de straat, en een boer heeft ze in de wei gejaagd. We hebben touwen bij, hebben ze gepakt en zo naar huis geleid, eind goed al goed. Die dagen hadden de Canadezen overal telefoondraden liggen. Die lagen gewoon langs de weg, nergens aan vastgemaakt of zo. Aan een afslag van de weg werden ze even onder de grond gestopt of hoog aan een paar ruwe palen gehangen. Ook reden ze veel met jeeps, een half open of soms helemaal open voertuigje. Daar werd wat mee afgecrost, en je moest goed oppassen

als ze in aantocht waren, want er werd niet nauw gezien. In die tijd droegen heel wat mensen soldatengoed: broeken, vesten, truien, door de soldaten soms vuil weggegooid, maar voor de mensen nog goed genoeg. Ook Duitse kleren werden soms gedragen, waar soldaten gelegerd hadden bleef gewoonlijk van alles achter, maar voor ons kinderen was het dragen van een soldatenmuts de max, zo'n platte muts. Ik had er ook graag zo één, en op den Heuvel moeten ze dat geweten hebben, want op nen keer kwamen we daar (wij verbleven er geregeld) en ik hoor tante Liza nog zeggen:" Kareltje kom eens hier, nu hebben we wat voor u, kijk eens: een soldatenmuts." Ze was nog zeer vuil, maar werd gewassen, en ik zo fier als ne gieter natuurlijk. Ze was wel wat te groot maar dat was niet erg, nu kon ik ook pronken zoals veel andere jongens. Er lag nog veel munitie, losse munitie maar ook in houten en ijzeren kisten, en ik weet nog ook op de Heuvel kwamen soldaten erachter zoeken. Ze vroegen aan de groten of ze iets wisten liggen, en dat werd dan meegenomen. Een paar pakten een zware ijzeren kist, gingen ermee weg, maar lieten ze plots vallen, het geval kletterde op de stenen, gelukkig zonder erg, maar dat was toch goed schrikken. Zoals gezegd had ik al eens een V1 gehoord, een onbemande vliegende bom dus, maar nu kregen we ze te zien, een soort raketvliegtuig met een grote vlam achter zich. Het leek het best op een jachtvliegtuig met een speciaal raar geluid. Het doel was Antwerpen en de haven. Het waren gevaarlijke tuigen en al snel werden op veel plaatsen luchtafweer kanonnen opgesteld, zo ook op den Heikant. Bij het begin van de bocht op een wei van Louis Pauwels, daar de V1's uit de richting Achterbroek kwamen hadden ze daar een goed zicht op. Het waren Canadezen, met vier kanonnen, 80mm geschut zoals er nu één aan de Vroente staat. Ze stonden een goeie 50 tot 70 meter van de straat af, en ervoor kwam een heel tentenkamp. De V1's werden snel dagelijkse kost, het geknal van de vier kanonnen is oorverdovend en 's nachts heel akelig, tientallen heb ik er zien vliegen. Het duurde tot maart 1945 en heel die tijd was er geen school. Als er weer eentje op komst was hoorde je het schieten van andere batterijen al van verre, die van den Heikant namen het over, en schieten vollen damp als hij binnen bereik kwam en zo verder tot hij geraakt werd, of soms niet. Sommigen worden geraakt en ontploffen in de lucht, anderen worden zo geraakt dat ze beginnen slingeren en zo neerploften, anderen veranderden plots van richting of doken plots naar de grond, of vielen plots stil en vielen een eindje verder, en ontploften dan met een daverende knal. Het was nog steeds bang afwachten of er niets ergs gebeurd was. Ik heb er eens ene helemaal zien omdraaien en terug vliegen van waar hij kwam, het was heel onvoorspelbaar en ze werden steeds met grote angst en zorg gevolgd en het kan niet anders: er gebeurden ook erge ongelukken. Zoals op de Achtzaligheden, met 8 of 9 doden. Meester Rijssens (voor onze kinderen welbekend) werd er als baby'tje tussen de puinhopen vandaan gehaald, levend en wel. Ook rechtover het huidige rusthuis viel er één met 5 doden als gevolg. Soms had men ook veel geluk, zo viel er op nen zondag voormiddag ene op een honderd meter van de houten noodkerk. Die stond waar nu de parking is van het gemeentehuis, en dat terwijl er een mis bezig was. Ons moe was in de kerk, en ik hoor ze nog zeggen: "achter in de kerk vlogen een paar ruiten kapot door de knal, en de pastoor riep: "mensen blijk kalm, blijf kalm", maar de mensen wilden zo vlug mogelijk naar buiten om te zien wat er gebeurd was." Gelukkig bleef het bij stoffelijke schade. Nen andere keer kwam er ene recht op ons af, als altijd werd er vollen damp op geschoten. En ja hoor, bijna boven ons ontploft hij met een luide knal en een reusachtige vuurbol. De brokstukken, vallen een 150 meter van ons kotje vandaan op de rommel zoals dat veld genoemd werd. We gaan snel kijken natuurlijk en heel het veld ligt vol brokstukken, grote en kleine. Wie dat allemaal heeft opgeruimd weet ik niet, maar bij het rondlopen vind ik het topje van een vleugel, het is van hout en groen geschilderd, triplex hout gelijmd rond een paar balkjes; in die balkjes zijn ronde gaten, ik steek er mijne arm door en ik kan zo aan een tweede gat en zo heb ik dat ding naar huis gedragen. Wat er verder mee gebeurd is weet ik niet, vader zal het op ne keer wel

kapot geslagen hebben, en ons moe opgestookt zeker! Als zo'n V1 overvloog en er werd op geschoten dan moest je zien dat je dekking zocht voor de scherven van de granaten. De mensen noemden ze schrappenéls (van het Engelse Shrapnell), dat waren kleine brokjes ijzer, je hoorde ze zoevend op de grond komen, of op de pannen kletteren, of door nen boom ritselen. De boeren die op het veld werkten namen een van grint of wijmen gevlochten mand mee en zetten die over hun hoofd. Moeder kwam dan altijd zien waar wij waren en we moesten direct binnen komen. Op de grond drongen die stukken een beetje de grond in, en bij het omspitten van de hof zag je er wel eens één liggen, ook nu nog, en zo heb ik er de laatste jaren een 10-tal bewaard. Dat zijn met een paar hulzen men enig oorlogssouvenirs, niets bijzonders maar ja. Kort bij ons is er geen gevallen, daar hadden we geluk mee, in 't veld in de richting Brasschaatsteenweg zijn er wel een stuk of vijf gevallen, daar heb ik er eens ene op de grond zien ontploffen. Maar de, denk ik, zwaarste ramp met een V1 in Kalmthout heb ik toch van dichtbij meegemaakt. Ik was weer maar eens op vakantie bij grootva op den Heuvel. Ik word 's morgens rond 8 uur wakker van een gezoef, verder is er dan even niets te horen, tot een beetje later nen daverende knal. Alles schut en davert, ik hoor beneden en op straat geroep, ik naar beneden, ik word daar opgevangen door tantes die helemaal in paniek zijn. Een V1 is ingeslagen niet ver hier vandaan, en het wordt blijkbaar al snel duidelijk dat het zeer erg is.

Hij is ontploft wat verder op de Putsesteenweg, dichtbij het Cuylitshof. Er zijn daar veel van het front herstellende soldaten gelegerd, en er zijn veel slachtoffers, dat is duidelijk. Ik loop het straat op, overal lopen, roepen en schreeuwen mensen tegen elkaar. Ik loop ook die richting op maar wordt tegen gehouden, niets voor kinderen dat is duidelijk. Wel heb ik een gekwetste gezien, hij gaat aan de arm van een paar mensen en wordt een huis binnen geleid, zen gezicht is bebloed. Heel dit geval brengt weer veel beroering met zich mee. Ik heb thuis een boekje waar dit voorval in vermeld staat. Het zou op 1 februari 1945 gebeurd zijn met 9 doden en veel gewonden onder de soldaten. Ja, het waren zeer gemene dingen die V1's, en hebben zeer veel slachtoffers gemaakt, vooral in Antwerpen met een paar keer honderden doden zoals in Cinema Rex. Later kwam er nog de V2 bij, een raket waar niets tegen te beginnen was, maar daar weet ik weinig van. Dat duurt toch zo'n maand of vijf met bijna dagelijks V1's op onze boterham. Ik weet ook nog wel dat als er ene weer eens kort over ons kwam en er hevig op geschoten werd, wat steeds met enorm lawaai gepaard ging, dat we niet wisten waar kruipen in ons kiekenkotje. Je kon niets doen en alleen maar afwachten. Gelukkig komen wij en heel onze familie en onze bekenden er goed vanaf. Volgens bovenvermeld boekje zou de eerste V1 in Kalmthout gevallen zijn op 9-11-'44 op den Heikant, maar ik weet niet waar juist, en de laatste, dat was nr. 115, gevallen is op 29-3-'45 op den Hoek dat toen nog Kalmthout was. De Duitsers worden nu stilaan verder en verder weg gedreven, maar toch gebeuren er nog wel eens dingen die met de oorlog verband houden. Zo op ne keer, we zitten in de mis, horen we tanks rijden over de Kapellensteenweg, ze komen van Holland af. De pastoor kan zich amper nog verstaanbaar maken. Na de mis gaan we natuurlijk kijken, de soldaten komen uit hun tanks en de hele steenweg staat vol met tanks en soldaten die wat eten, drinken en babbelen alvorens verder te rijden. Op ne keer zo rond nieuwjaar is er plots hevig geknal, en daarbij horen we ook vliegtuigen. Het zijn nog Duitsers die laag overvliegen, we willen wegkruipen maar weten niet goed waar, in Achterbroek wordt er één neergeschoten. Langs de Heikant begint men op zeker ogenblik munitie te stapelen langs de linkerkant van de straat, tussen het pastoor Hensstraatje en de Driehoek. Het zijn losse granaten zonder huls en van een ferm kaliber, oranje geschilderd. Het zijn grote stapels en als voor ons het school terug begint, zitten ze

er nog. We moeten dus naar ‘t school langs ne weg vol kanonsballen. Het leven gaat verder, we zijn bevrijd maar die had, zoals gezien, voor ons wel grote gevolgen. Huis, stal en schuur weg. Wij, de kinderen, verblijven daarom dikwijls bij onze grootouders op de Heuvel. Thuis wordt het kippenhok als woning ingericht, en ik denk dat we daar zo’n 3 tot 4 maanden hebben gewoond. Dan zijn we verhuisd naar de Heikantstraat waar nu apotheker Verpraet woont, een goeie 100 meter van ons richting kerk. Daar woonde toen Piet Van Meel en zijn gezin en die verhuisden naar een achterbouw van ‘t gasthuis. Er was een paadje door de wei. Er was veel werk met het opruimen van de overblijfselen van de brand. De muren werden allemaal tot tegen de grond afgebroken, de stenen werden gekuist om later gebruikt te worden voor de heropbouw van de schuur. De eerste winter vonden onze koeien onderdak bij nonkel Frans, de kalveren zowat her en der. Maar daardoor moest eerst de stal heropgebouwd worden. Men kreeg geld van de dienst oorlogsschade, en zo kon men aan de gang. De stal werd heropgebouwd in de zomer van 1945, zodat de koeien de winter daarop thuis onderdak hadden. Ik denk dat de schuur gebouwd is in ’46 en het woonhuis in ’47, en dat alles precies op de zelfde plaats waar het vroeger allemaal stond. Al een stuk moderner en nieuwer natuurlijk maar toch geen badkamer, het zich wassen gebeurde nog altijd aan de pompsteen of in een emmer of teil, en ook geen keuken, dat gebeurde nog steeds op de Leuvense stoof. Al dat bouwen bracht natuurlijk veel drukte teweeg van metsers, timmerlieden, en andere vaklieden. Van de metsers weet ik nog, wanneer het eerste dakgebint werd geplaatst, dan werd de meiboom geplaatst, er werd dan gemaaid zoals men dat zei, een dennenboompje werd dan tegen het gebint genageld, en dat werd gevierd met veel drank, ook sterke drank, en ik heb menige metser gezien die nog nauwelijks of niet op hunne fiets raakte. Het bouwen gebeurde nog volledig met de hand, geen kranen, en ik zie de dienders nog met hun plank stenen de ladder op gaan. Ook de timmerlieden die de zware gebinten zoals in de schuur moesten timmeren, alles met de hand, echte vakmannen. Ik heb er nu nog bewondering voor. Het metselwerk werd gedaan door aannemer Jan de Coster (Jan den brouwer) uit de Bessemhei, en het timmerwerk door Sooi Danckers van Heide. Er is zeker drie jaar over weg gegaan voor alles recht stond. Een gedeelte van de ouwe schuur was bedekt met eternitplaten, en door de brand sprongen die kapot, en duizenden stukjes lagen meters ver over verspreid, ook in de wei. Als ik niet wist wat doen dan zegde ons moe: “ga nog maar nen emmer plaatjes rapen”, en zo moesten we allen ons steentje bijdragen tot de heropbouw. Opruimen, stenen kuisen en wegtassen, we hebben er allemaal aan meegeholpen, dikwijls met hulp van nonkels en neven. De stenen van ons huis kwamen nog van de steenbakkerij van Wildert, waar nu houtbedrijf Van den Bergh en het voetbalplein is. Ze werden gehaald met paard en wagen met grote houten wielen, met ijzeren banden rond. De stenen werden er los opgegooid, thuis eraf en opgestapeld. Ik heb er meermaals aan geholpen, we liepen misschien meer in de weg als wat anders maar goed, we moesten er bij zijn. Helaas weet ik niets meer van verhuis naar ons nieuwe huis, en de eerste dagen daarin. Het was naar ik meen in ’47 maar je kunt niet alles onthouden. Dat er op 20 oktober flink was geschoten konden we zien op de achtergevel van het varkenskot, die zat vol kogelgaten. Als zo’n kogel tegen de muur komt dan vliegt er een flinke schilfer af, en de kogel boort zich een paar centimeter in de muur, en sommigen kon je zien zitten. Ik en onze Jos hebben er wel eens eentje terug uit gepeuterd. Jaja, je moet je toch met iets bezighouden. Wat in de maanden tot april mei nog regelmatig gebeurde was het overvliegen van bommenwerpers, vooral het terugkeren staat me nog goed voor de geest. Ze vlogen niet hoog, ik schat zo 500 tot 1000 meter, ze vlogen ook niet dichtbij elkaar, je zag er één recht boven je dan weer één links, dan weer rechts, en als je heel de lucht afkeek zag je er een stuk of vijf vliegen. Maar dat kon ze wel een uur of nog langer duren. Het zware gebrom van deze viermotorige bommenwerpers herinner ik me nog goed. Een tijdje na de bevrijding werden hier en daar vredesstoeten georganiseerd, niet in Kalmthout maar wel in Achterbroek. Je zag dan

groepen, soms met wagens, die van alles uitbeelden als gevangenkampen, intocht, aftocht, en het leven onder de oorlog, bevrijding en zo meer, wij zijn daar met z'n allen naar gaan kijken. Bij ons op de Heikant zagen we ook wel eens een groepje mannen wandelen, dat bleken gewezen politieke gevangenen te zijn die op Diesterweg logeerden om te bekomen van de ontberingen in de Duitse concentratiekampen. Er was toen ook veel hulp voor de geteisterde, hulp dat op andere plaatsen werd ingezameld. Moeder mocht meermaals kleding, potten, pannen en andere goederen gaan ophalen. Dat werd allemaal verdeeld in de schuur van de Brughmans hoeve voor op de Heikant. De overheid zorgde ook voor meubelen, stoelen, tafels, bedden, kasten, het was allemaal zeer simpel gemaakt en het meeste ging niet lang mee, alleen de kast heeft nog lang bij mij in de fietsenstalling gestaan. Na de oorlog werden een aantal straatnamen veranderd en genoemd naar gesneuvelden of door de oorlog gestorven weerstanders. Vroeger heette onze straat Thillostraat, en na de oorlog werd die omgedoopt tot Gomarus Van Geelstraat. Tijdens de 18-daagse veldtocht in 1940 sneuvelde één Kalmthoutse soldaat en dat was Gomarus Van Geel, en die woonde juist in onze straat. Al de anderen zoals Albert Peeterslei of Frans Raatsstraat werden genoemd naar weerstanders. Als je bij mij achter in den hof over de weiden kijkt zie je daar drie grote eikenbomen staan, die stonden daar tijdens de oorlog ook al, maar toen waren ze minstens met vier, want één ervan werd door een granaat getroffen op de hoogte van een meter of twee. Het bovenstuk lag in de wei, de stomp vanonder heeft nog vele jaren gediend als weipaal. Veel boeren hebben na de oorlog bij het ploegen niet ontplofte granaten boven geploegd. Zo heb ik vava Van de Mast in Wuustwezel eens horen zeggen dat hij wel 20 granaten heeft boven geploegd, het leger heeft die komen halen. In onze familie hebben we gelukkig geen oorlogsslachtoffers, maar bij ons Vica wel. Twee nonkels van haar hebben het leven gelaten; een broer van vader Van der Mast werd aan de grens door een Duitser doodgeschoten op een plaats waar hij blijkbaar niet mocht zijn, en een broer van moemoe Herreijgers werd als weerstander opgepakt en is niet weergekeerd. Hij liet het leven in een Duits gevangenenkamp. Zen weduwe heeft zich dat alles zo erg aangetrokken dat ze haar hele verdere leven in een instelling heeft doorgebracht en niet meer in staat was haar twee kinderen verder groot te brengen. Aan sommige huizen zie je nu nog oorlogssporen zoals aan het volkshuis waar een granaat dwars doorheen ging en een groot gat sloeg, wat je nu nog goed ziet. Ook bij Johan Van den Bergh op de Kruisstraat zie je nog goed de kogelinslagen en in sommige oude huizen zie je nog weggeslagen stukken. Op de hoeve van Marcel Peeters op den Hoek, schoonvader van onze Herman, sloeg een granaat een groot gat in de gevel van de schuur. Die omtrek van dat terug dicht gemetste gat is nu nog goed te zien. Om dit hoofdstuk af te sluiten gaan we nog even terug naar de tijd van de vliegende bommen, om nog even in de sfeer van die tijd weer te keren. Ik denk dat het vooral voor de ouders een zeer bezorgde tijd was, zorg voor het vee en de kinderen, het zal toch niet gebeuren zeker?! En dan ook 's nachts, als kind word je pas wakker als de kanonnen die op een 500 meter van ons vervanghuisje stonden het vuur openden. Wat steeds een hels geknal veroorzaakte. Maar ik denk dat de ouders dikwijls wakker gelegen hebben 's nachts en stilletjes geluisterd of ze niets hoorden. En dan jaja, heel in de verte is een licht gerommel te horen, maar het wordt stilaan luider, het gerommel wordt gebulder en het komt steeds dichter. De V1 komt ongeveer over ons, de knallen zijn nu keihard, en tussendoor horen we hem ronken. Maar plots is alles stil. Wat nu? Is hij ontploft? Of misschien is hij geraakt en niet ontploft, en zoeft nog door de nachtelijke hemel. Bang afwachten, tot ergens een luide knal, oef gelukkig niet dichtbij. Hopelijk is hij ergens in de velden terecht gekomen, we zullen morgen wel horen of het erg is; we zullen maar wat proberen te slapen, en zo zal het zeker menigmaal gegaan zijn. In maart 1945 nam ook dit een einde en een zeer bange en angstige tijd was gelukkig voorbij. Er is in bij ons Kalmthout heel wat strijd geleverd tussen de Duitsers en onze bevrijders de Canadezen, maar in Wuustwezel en vooral op de Kruisweg en omstreken is een ware veldslag uitgevochten en ons Vica die daar woonde als zesjarig kind weet daar nog veel van. Haar vader was niet thuis (misschien was hij bij zijn ouders in Holland maar daar is geen duidelijkheid over) en moeder sloeg op de vlucht met de kinderen voor

al dat oorlogsgeweld. Een Engelse soldaat ontfermde zich over hen, en leidde hen naar een schuilkelder bij bevriende mensen, waar zij nog zeer angstige uren hebben meegemaakt. De Duitsers deden een aanval tegen de Engelse stellingen en er zijn toen vele tientallen soldaten gesneuveld. Ik heb daar onlangs nog een boek over gelezen met vele ooggetuigen verslagen, zo ook van Zundert waar de Duitsers met tanks doortrokken. Er is toen zwaar gevochten op Kruisweg Tereik, Heistraat, Polderstraat, De Lent, Mereltjestraat, Maalbergen, de laatste plaatsen in Wernhout. Allemaal plaatsen waar wij regelmatig fietsen nu. Dat ging ook gepaard met veel vernielingen en uitgebrande hoeven zoals bij ons. Onze vava, zoals wij de vader van Vica noemden, vertelde weleens over de oorlog, van een wenende Duitse soldaat, die blijkbaar de oorlog moe was, van maar half begraven doden, van een gekantelde tank en van veel boven geploegde blindgangers (niet ontplofte granaten). Zij hebben zeker ook veel meegemaakt.

uit het dagboek van Karel Van den Bergh: Foto 1: een handgranaat zoals beschreven in het verhaal, Foto 2: foto van afweergeschut zoals opgesteld aan de parking van de Vroente, Foto 3: de boerderij van Jan Van Looveren en Liske Stevens (grootouders) op den Heuvel 1950, (met dank aan Karels nicht Lea Van Looveren, Foto 4: foto van een mijn, Foto 5: de heropgebouwde ouderlijke woning van Karel in de Gomarus Van Geelstraat, Foto 6: oorlogsslachtoffer Gomarus Van Geel, (wordt vervolgd).

Medebewoonster in de kijker!

We hadden deze week een gesprek met Lea Diependaele. Lea is geboren in Antwerpen op 6 februari 1947 maar woont sedert 1956 al in Heide. Haar grootvader bouwde in 1929 een woning op de hoek van de Geusenbacklaan en de Elzendreef. De Geusenbacklaan stond toen nog, op het uitreksel van het kadasterplan, vermeld als “dreef naar het Keienhof”. Nadat Lea als kind daar met haar ouders kwam wonen heeft ze nergens anders gewoond. Haar actieve loopbaan vervulde ze als kokkin bij de Paters van het Missiehuis in Heide, ze deed dit tot 1995 wanneer de laatste paters het gebouw verlieten. Nadien was ze enkele jaren werkloos en ingeschreven bij de PWA. Sedert een vijftal jaren is Lea weduwe, zij heeft nu het plan om te verhuizen naar een serviceflat in het Sint-Vincentius-tehuis aan de Kapellensteenweg.

Lea, de laatste jaren kennen we jou vooral van je job als gemachtigd opzichter?

Toen ik al enkele jaren werkloos was vroeg men via de PWA in 2006 vrijwilligers om de job van gemachtigd opzichter uit te voeren. Ik zag dat wel zitten en schreef mij in om de opleiding te volgen. Na deze opleiding kon ik aan het werk aan de school, toen nog, Stella Maris, op de Kapellensteenweg aan de Colruyt. Kort nadien verhuisde ik naar het kruispunt Foxemaatstraat/Driehoekstraat voor de kinderen van Kadrie te helpen bij het oversteken. Later mocht ik dichter bij huis gaan werken en kon ik aan de slag op het zebrapad aan beenhouwer De Vos in de Heidestatiestraat. Deze post is ondertussen vandaaruit verhuist naar het zebrapad juist over de overweg, hier steek ik nu ’s morgens de kinderen mee over. Op woensdag ben ik ’s middags ook nog actief aan de school van den Heuvel en soms moet ik ook nog wel ergens anders even inspringen.

Je doet dat nu toch al een 15-tal jaren met veel enthousiasme?

Inderdaad ik heb dit altijd graag gedaan maar ben nu wel aan mijn laatste schooljaar bezig in, juni stop ik ermee. Ik ben ondertussen 75 jaar oud en ga het wat rustiger aan doen.

Hoe heb je deze job ervaren tijdens al die jaren?

Vooral de vriendschap die je van kinderen en ouders, en soms ook van passanten, krijgt is de beste motivator om deze job te blijven doen. Ik stop dan ook met een gemengd gevoel. Je hebt wel eens opmerkingen die een beetje negatiever overkomen maar dat weegt niet op tegen de positieve signalen en aanmoedigingen die je krijgt.

Dus rust nu!
Ik ga nog niet alles opgeven, ik blijf mijn job als vrijwilliger bij de Minder-mobiele-centrale hier in Kalmthout nog doen zolang mij gezondheid dit toelaat. Ik vervoer dus regelmatig met mijn eigen wagen mensen die minder mobiel zijn naar het ziekenhuis, de winkel, naar familie, van en naar een dagverblijf, enz…

Wij danken Lea alvast van harte om deze taken als vrijwilliger zolang te hebben uitgevoerd en hopen dat ze nog heel wat gezonde en rustige jaren mag beleven in haar nieuwe woonst.
Meteen ook een uitnodiging om de komende week, de week van de vrijwilliger, eens te denken aan de vele mensen die een dergelijke taak vrijwillig voor hun rekening nemen!

Storm hield ook lelijk huis in Heide

Jos Vranckx uit de Hazendreef stuurde ons een foto van de grillige wolken en de daarmee gepaard gaande windvlagen in Heide vorig weekend. Vooral de brandweer had meer dan haar werk met omgevallen bomen of afgerukte takken op te ruimen en daken voorlopig te dichten. Februari mag dan wel gekend zijn als stormmaand (een storm in februari is dan ook niet uitzonderlijk) maar dit jaar hebben we toch ons deel wel gekregen. Een mooie foto, dat heel zeker, maar anderzijds doet dit ook denken aan mensen die nogal wat schade hebben opgelopen de voorbije dagen!

Tweede editie van “sportiefste straat van Kalmthout @sportiefste wijk van Kalmthout.

Na twee jaar corona-pauze hebben de organistoren van de parkcross beslist om hun jaarlijkse Parkcross op 1 mei opnieuw te organiseren en dus sluiten wij daar graag bij aan met de tweede editie van de “Sportiefste Straat van Kalmthout@ Sportiefste Wijk van Kalmthout”. De principes blijven hetzelfde: Per straat wordt er een ploeg gevormd van minimum 2 dames en 2 heren; in tegenstelling met de eerste editie staat er nu geen maximum van 10 op het aantal

deelnemers per straat maar mag je nu met een onbeperkt aantal lopers aan de start komen. Kinderen vanaf het geboortejaar 2009 mogen de straat komen versterken. De dames lopen 2 kilometer; de heren lopen er 4. De “Sportiefste Straat van Kalmthout” wordt bepaald aan de hand van de 2 beste dames en de 2 beste heren uit de einduitslag. De “Sportiefste Wijk van Kalmthout” wordt bepaald door de optelsom van het aantal deelnemers per wijk dat aan de start verschijnt. Het gaat om de volgende wijken: Achterbroek, Centrum, Heide, Heuvel/Dorp en Nieuwmoer. Inschrijven kan via lucwuyts.sport@outlook.com of via het mailadres vandenbuijslouis@gmail.com en dit voor woensdag 20 april 2022. Tot die datum kan je de lijst met deelnemers uit je straat ook blijven aanvullen. Ter plaatse inschrijven kan niet. Het inschrijvingsgeld van 1,50 Euro per persoon mag je wel ter plaatse betalen aan de hand van het exact aantal starters uit je straat. Wij zorgen voor de zon en jullie voor de lopers?

(het gelegenheidscomité: Luc Wuyts, Frank Van Zitteren en Louis Van den Buijs, met foto van de sportiefste straat 2019, de Guido Gezellelaan)

Uit de oude doos!

Deze week publiceren we een zeer oude foto, het is een foto van het bestuur van de voetbalclub Eendracht Kalmthout, destijds actief in Kalmthout-centrum. Er was een dreef tegen over café Zoeten Inval (nu noemt deze straat de Zoete Dreef) die liep tot tegen de spoorweg, helemaal achteraan was het terrein van Eendracht gelegen. Wij vragen de medewerking van onze lezers om de personen die zijn afgebeeld bij de vlag te benoemen, mogelijk is dit een foto van het eerste bestuur van de ter ziele gegane voetbalclub.

Heide zegt het met Heiligen wee(r)tjes (Paul Witters)

Week 09 van 28 februari tot 6 maart 2022

In deze week stappen we van februari in de maand maart of de buienmaand. Maar deze maand noemt men ook lentemaand, windmaand of plantmaand. In de maand maart lengen de dagen met liefst twee uur. Het is ook een maand met veel weerspreuken, wat niet verwonderlijk is omdat de lente met nieuwe groeikracht voor de deur staat. Maart geeft gemiddeld 10 dagen vorst, 16 dagen regen en 7 dagen mist.

Op **1 maart** Sint-Albinus. Sint Albijn verandert suiker in azijn = maart kan veranderlijk zijn. Bisschop en wonderdoener, ook bekend als Aubin. Vanwege zijn wonderen kwamen er vele pelgrims op hem af. Daarbij was hij groots en edelmoedig voor de zieken en armen. Ook kocht hij slaven vrij, wanneer maar mogelijk en hij zorgde ook voor hen. Regent het met Sint-Albinus dat het giet, dat doet de boer dan veel verdriet.

Op **3 maart** Cunigonde. Echtgenote van Keizer Hendrik, welke in het begin van de 11^{e} eeuw vele veldtochten hield en alle Italiaanse vorsten, inclusief de Paus, onderwierp. Toch was Hendrik niet wreed of deed hij iemand onrecht aan. Dit wordt toegeschreven aan de invloed van zijn vrouw, keizerin Cunigonde. Beiden leefden in absolute kuisheid, maar toen Hendrik het gerucht vernam dat Cunigonde overspel zou plegen, moest een godsoordeel duidelijkheid verschaffen. Voor de proef

werd over een lengte van een meter of vijf een pad van gloeiende ploegscharen gemaakt waar Cuigonde overheen moest lopen. Kwam zij er zonder kleerscheuren vanaf, dan was haar onschuld bewezen. Maar anders..... Het liep goed af en de keizer was diep ontroerd. Legende of niet, het paar bleef kinderloos. Onder haar invloed kwam ook de zorg voor kreupelen en armen op gang. Ze werkte daarbij nog voor slechts één doel: bijgezet te worden in het graf naast Hendrik. Na haar overlijden in 1033 werd die wens ingewilligd. Het is onduidelijk waarom Cunigonde de patrones werd voor zwangere vrouwen?

(met volgende week het weer-maandoverzicht van februari 2022)

Om diep over na te denken!

Neem ruim de tijd om onderstaande te overwegen.

Pas is de dag begonnen, en t' is al zes uur s' avonds.
Pas maandag, en t' is alweer vrijdag.
… en de maand is voorbij.
… en het jaar is bijna voorbij, … en zijn er 40,50,60,70,80 jaren van ons leven vervlogen.
Plotseling worden we ons **bewust hoeveel mensen we al verloren zijn. Ouders, familie, vrienden, bekenden**. Ze komen niet meer terug !
Dus laat ons van de tijd genieten die ons nog rest ! Laat ons niet ophouden die tijd zo te gebruiken hoe we het echt graag hebben. Laat ons kleur brengen in onze oude dag ! Laat ons lachen met de dingen des levens die een balsem voor ons hart zijn. Laat ons genieten in kalmte en vertrouwen van de tijd die ons gegund is. Laat ons proberen het woord **LATER** te elimineren. Ik doe dit later…, ik zeg het wel later…, ik denk hier later wel over na…

We schuiven alles naar later ! Later is veel te laat !
Want wat we niet begrijpen is:
Later is de koffie koud, later zijn het andere prioriteiten, later is de charme eraf, later is de gezondheid niet meer wat ze was, later zijn de kinderen volwassen, later zijn onze ouders oud, later worden beloften vergeten, later wordt de dag nacht, later is het leven voorbij. En daarna is het te laat !
Daarom, stel AUB niets uit tot later !
Want in die tussentijd kunnen we de beste momenten in ons leven voorbij laten gaan , verliezen.
De beste ervaringen, de beste familie, de beste vrienden, de dag is vandaag.
Het moment is nu, we zijn niet meer op een leeftijd, dat we het ons kunnen permitteren, iets naar later, naar morgen te verschuiven, wat nu kan gedaan worden !
Eens kijken of je nu de tijd hebt dit bericht tot het einde toe te lezen, het te kopiëren en dan verder te sturen naar de mensen en ze **nog eens te zeggen hoe dankbaar je bent dat ze in je leven zijn !**
(ingezonden door Frank Coucheir, Koningin Astridlaan)

"Heide vertelt" is een tijdelijke uitgave, gestart als BIN-initiatief tijdens de corona-periode. Verschijnt wekelijks digitaal op zondagmorgen.
Redactie: Louis van den Buijs, Heidestatiestraat 58/bus1, 2920 Kalmthout. (0477/22.24.81).
Eerder verschenen krantjes zijn te raadplegen via de website www.binkalmthout.be